

Co se týče svěcení na jáhenky, podjáhenky a lektorky, již jsme se k tomuto bodu vyjádřili (Kánony Apoštolů, 6. stol.).

Lektor a cursus honorum

Díky císaři Konstantinovi dostala církev svou podobu a o církevní úřady začali usilovat také ti, kteří předtím rozvíjeli světskou kariéru. Zřejmě z tohoto důvodu se začal objevovat požadavek, aby kandidáti jáhenství, kněžství a biskupství získali nejprve zkušenost jakožto lektori:

Biskup Osius řekl: *Soudím, že je nezbytné pečlivě se zabývat tím, že když je navržen na biskupa někdo bohatý nebo advokát z náměstí či správce, aby nebyl svěcen dřív, než vykoná úlohu (munus) lektora a úřad (oficium) jáhna a kněze. A tak, pokud bude shledán vhodným, vystoupá po jednotlivých stupních na vrchol, jímž je úřad biskupa.*

(Koncil v Sardice, 4. stol.).

Tento požadavek nebyl ihned a všude dodržován, nicméně byl zárodkem, aby se lektorát prosadil jako součást postupné přípravy na kněžství.

Na sklonku antiky se setkáváme s lektory, kteří svou službu vykonávali po desítky let, jednalo se tedy o lektory trvalé bez dalšího kariéerního postupu. Setkáváme se také s tím, že jako lektoři byly ustanovovány děti. Dochovaly se náhrobní kameny lektorů zemřelých ve věku pěti let! Tento vývoj svědčí o postupném vyprázdňení služby lektora, jehož úlohu předčítat z Písma při eucharistii v římské liturgii později převzal podjáhen. Lektor se tak stal jen žebříčkem v postupné přípravě na kněžství.

www.liturgie.cz

KŘESŤANSTVÍ OD A DO Z

Etika

Z řec. *ethos* (= mrav). Věda, která studuje, jaké má být praktické chování člověka v otázkách dobra a zla. Předmětem etiky je jak zkoumaná lidská činnost sama o sobě, tak výběr kritérií pro hodnocení lidské činnosti. Sv. Tomáš, který přejímá aristotelovské myšlenky o Bohu, „cíli člověka“, klade jako podmínku pro dosažení tohoto cíle nejen ctnosti mravní a intelektuální, ale i ctnosti teologální (víru, naději a lásku).

Eucharistická adorace

Forma soukromé nebo veřejné tiché modlitby, která se provádí po dobu výstavu Nejsvětější svátosti.

Eucharistická modlitba

Modlitba přednášená celebrujícím knězem v ústřední části mše svaté, kdy vrcholí posvěcení chleba a vína. Začíná prefací, končí doxo-

logií a zvětňuje památku toho, co Ježíš učinil při poslední večeři. Eucharistická modlitba se obrací k Otci, který ve smrti a vzkříšení Krista osvobodil člověka z otroctví hříchu a povolal ho ke svému stolu. Je členěna takto: preface, vzývání Ducha (epikléze), slova ustanovení eucharistie, připomenutí Kristovy oběti (anamnéze), přímlyvy a závěrečná doxologie. Liturgická reforma zavedla tři nové eucharistické modlitby, které lze použít místo tradičního římského kánonu. Poslední vývoj liturgie přispěl k vytvoření dalších eucharistických modliteb.

Eucharistické způsoby

Výrazem se označují vlastnosti chleba a vína, jež i po proměnění (posvěcení) a následném přepodstatnění (transsubstanciaci) zůstávají nezměněny, zatímco jejich podstata se proměnila v tělo a krev Krista.

HŘÍVNA

Informační čtrnáctideník

ŘK farnosti Semily

Číslo 3

4. února 2024

Římskokatolická farnost – děkanství Semily, Komenského nám. 125, 513 01

Děkan: R. D. Jaroslav Gajdošík, tel. 739 909 500

www.farnost.semily.net

Bohoslužby v Semilech se konají v děkanském kostele sv. Petra a Pavla (KO), v kapli sv. Zdislavy na faře (KA), ve filiálním kostele Umučení sv. Jana Křtitele na Koštofranku (KK), v domově důchodců (DD), v kapli sv. Antonína v Chuchelně (CH).

Pořad bohoslužeb ve farnosti ve dnech 5. 2. – 18. 2. 2024

5. 2. Po	Památka sv. Agáty, panny a mučednice	–	–	–	
6. 2. Út	Památka sv. Pavla Mikiho a druhů, mučedníků	KA	18.00	za ++ Marii Fialovou a Josefu Votočkovou s manželem	
7. 2. St		KA	08.00	na úmysl	
8. 2. Čt		–	–	–	
9. 2. Pá		KO	18.00	na úmysl	
10. 2. So	Památka sv. Scholastiky, panny	DD	13.30	za farníky	
		KA	18.00	za uzdravení Vladimíra	udílení svátosti pomazání nemocných

11. 2. Ne	6. neděle v mezidobí	KO	08.30	na poděkování za dar života	SVĚTOVÝ DEN NEMOCNÝCH udílení svátosti pomazání nemocných
-----------	----------------------	----	-------	-----------------------------	--

12. 2. Po		–	–	–	
13. 2. Út		KA	18.00	za ++ Cecilii Novotnou, manžela a ++ rodiče Pajunkovy	
14. 2. St	POPELEČNÍ STŘEDA	KA	08.00	za bratra, jeho rodinu a duše v očistci	den přísného postu
		KO	18.00	za farníky	
15. 2. Čt		KA	08.00	za uzdravení Vladimíra	
16. 2. Pá		KO	17.30	pobožnost křížové cesty	
		KO	18.00	za obrácení Davida Ouhrabky a Mirky	
17. 2. So		DD	13.30	za farníky	
		KA	18.00	za + Jaroslava	

18. 2. Ne	1. NEDĚLE POSTNÍ	KO	08.30	za ++ sourozence a ++ rodiče z obou stran	
		CH	15.00	na úmysl	

Farnost sv. Petra a Pavla

POKORA – CO TO VLASTNĚ JE?

Někdy máme o pokoře zkreslenou představu. Opravdová pokora neznamená pořád se soudit a odsuzovat, s pohrdáním si opakovat: nejsi k ničemu, jsi neschopný... opravdová pokora znamená pravý opak: přijímat se pokorně takový, jaký jsem.

Pokojně přijímat to, že jsme maličci, že máme svá fyzická omezení, psychická zranění, nedostatek odvahy a ctností, problémy s modlitbou, všechny možné podoby chudoby, jež souvisejí s lidskou existencí, ať už jsou materiální či psychologického rázu, anebo se dotýkají duchovního života. Být pokorný znamená smířit se s vlastní chudobou, uznat ji, protože ji často nechceme hledět do tváře. Hlavní je svou chudobu přijmout! Přijmout sebe sama není tak jednoduché. Všichni bychom chtěli být inteligentnější, silnější, krásnější, ctnostnější, duchovněji, lepší v tom či onom, ve všech oblastech života... Jak snadno nad sebou zoufáme!

Postoj zoufání nad sebou ovšem není dobrý, je to protiklad pokory, postoje duchovního dětství. Být dítětem znamená přijímat se takový, jaký jsem. Víím, že mám spoustu limitů a nedokonalostí, ale nedělám z toho drama, nehledám v tom velký problém.

Zprv proto, že víím, že mě Bůh miluje právě takového. Nemiluje mě kvůli mým výkonům a úspěchům, nýbrž proto, že se rozhodl přijmout mě za své dítě, a to mi stačí. Jeho láska je bezpodmínečná. A zadruhé mám jistotu, že Bůh ve své moudrosti může proměnit mé slabosti, má omezení, a dokonce i mé hříchy v něco dobrého. Věřím pravdě, kterou na sobě zakusil svatý Pavel: Boží moc se projevuje v lidské slabosti (2 Kor 12,7-10). Mé slabosti mi nedělají starost, ani z nich nedělám žádnou tragédii, prostě je přijímám.

Apoštol Pavel byl bezesporu člověk obdařený mnoha schopnostmi. Nicméně měl určitou

slabost, již nazýval „ostnem v těle“. Nevíme s jistotou, oč se u Pavla jednalo, což je vlastně dobře: můžeme tak jeho příklad aplikovat na spoustu různých věcí!

Pavel asi třikrát prosil Boha, aby jej osvobodil, aby ho té slabosti zbavil. Ale Bůh mu řekl: Ne, „moje milost ti stačí“, nepotřebuješ být dokonalý po všech stránkách. Je pro tebe naopak dobré, abys měl i slabosti, jisté formy chudoby, které tě ochraňují, pomáhají ti zůstat pokorným a maličkým, neboť „v tvé slabosti se projevuje moje síla“ (srov. 2 Kor 12,9). A Pavel se s tím musel srovnat, musel to přijmout... Nevím, jak dlouho trvala jeho zkouška, zda byla jen dočasná nebo ji snášel až do konce života – na tom nezáleží. Zkrátka existují slabosti, z nichž nás Bůh osvobodí, ale jiné nám nechává právě proto, abychom před ním zůstali chudými a maličkými, závislými na jeho milosti, abychom k němu museli neustále volat.

V tom spočívá pravá pokora: přijímám se takový, jaký jsem, umím se milovat takový, jaký jsem: právě tento postoj silně přitahuje Boží milost.

Být pokorný znamená vidět vše, co je v mém životě dobré a krásné jako dar Boží (mé kladné stránky, dobro, které jsem schopen vykonat atd.).

V životě nejsou jen negativní věci. Někdy je člověk spokojený sám se sebou, se svým životem, s tím, co se mu podařilo vykonat. A není na tom nic špatného – ovšem pod podmínkou, že v Bohu uznáme původce a pramen všeho toho dobra. Jsme spokojeni s tím, jak žijeme, vzdáváme za to Pánu díky, ale nenažíváme se pýchou, nepovažujeme se za lepší než ostatní. Častou chybou bývá to, že opouštíme zdravý postoj radosti v Bohu, již smíme mít z dobra vykonaného s jeho pomocí, a zneužíváme vše k vlastní slávě a živení fa-

lešného pocitu nadřazenosti, kdy si dovoluujeme ze svých domnělých výšin soudit druhé. To je postoj, který je zmiňován v Lukášově evangeliu v podobnosti o farizeovi a celníkovi: „Bože, děkuji ti, že nejsem jako támhle ten celník. Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů...“ (Lk 18,9-14).

SLUŽBA LEKTORA OD 3. STOLETÍ

Zrod nižšího svěcení lektora ve 3. století

Význam lektorů v církevním společenství zřejmě rostl, takže si začali svévolně přisvojovat zvyky svěcených služebníků, jak svědčí kánony koncilů v Kartágu i v Laodiceji:

Dále bylo odsouhlaseno, aby lektoři nezdravili lid [liturgickým pozdravem] (3. koncil v Kartágu, 4. stol.).

Lektoři a žalmisté nesmějí používat štolu a číst v ní či zpívat (Koncil v Laodiceji, 4. stol.).

Od svatého biskupa a mučedníka Cypriána se dozvídáme, že v jeho době v Severní Africe mohli při bohoslužbě předčítat i ti, kdo nebyli ustanovenými lektory, a zároveň že se lektoři začali počítat mezi svěcený klerus:

Vězte tedy, že jsem vysvětil za lektora Satúra. Již jsme jej [předtím] po vzájemném souhlase přiblížili stavu kleriků, když jsme jej dvakrát pověřili četbou o dni Velikonoc (Cyprián, 3. stol.).

Nejstarší svědectví o liturgickém průběhu ustanovení či svěcení se podobají tomu, co čteme v Novém zákoně: lektorovi byla podána kniha, ze které má při bohoslužbě předčítat. K tomuto gestu se později připojilo představení lektora shromáždění a krátké povzbuzení:

Když je svěcen lektor, promluví o něm k lidu biskup a popíše jeho víru, život a povahu. Poté mu před zraky lidu předá knihu, z níž má číst, a řekne: Přijmi ji a buď přednášečem Božích slova. Věrně a ku prospěchu plň svěřený úkol,

Jedním z projevů pýchy je, když se dobro přítomné v našem životě stane zámlinkou pro odsuzování a pohrdání druhými.

Pýcha přichází (nebo se vrací) velmi rychle, musíme si na ni dávat pozor.

Jacques Philippe: *Malá cesta svaté Terezie z Lisieux*

abys obdržel podíl s těmi, kteří sloužili Božímu slovu (4. koncil v Kartágu, 4. stol.).

Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel v sobotu do synagogy. Povstal, aby předčítal. Podali mu knihu proroka Izaiáše (Lk 4).

Klade se velký důraz na to, že na lektora nejsou vkládány ruce, a tedy, i když použije slovo „svěcení“, nejedná se o stejné svěcení jako v případě jáhna, kněze či biskupa:

Etiopská verze: *Pokud jde o lektora, který má být vysvěcen, biskup mu má podat knihu a nemá na něj vkládat ruku.*

Arabská verze: *Když je ustanovován lektor, biskup mu předloží knihu a neklade na něj ruku.*

Sahidská verze: *Když bude ustanoven lektor, biskup mu má dá knihu apoštola a bude se nad ním modlit, ale nebude na něj pokládat ruku (Apoštolská tradice, 3. stol.).*

Když je zvolen lektor, ať má ctnosti jáhna. Ať se na něj nevkładají předem ruce, ale ať mu biskup předá evangelium (Kánony Hippolytovy, 4. stol.).

Římská liturgie, která je velmi konzervativní, zůstala dlouhou dobu u tohoto starého způsobu pouhého pověření lektora a ještě v 7. – 8. století neznala obřad lektorského svěcení.

Ojedinelá zmínka o svěcení ženy-lektorky se nachází v arabské verzi Kánonů apoštolů pocházející asi ze 6. století. Vedou se spory o tom, zda se nejedná o chybu písaře: